

**PRVI HRVATSKI MARIOLOŠKI
KONGRES U SPLITU
9. i 10. RUJNA 1976.**

U okviru završnih svečanosti proslave trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata i tisućobljetnice Gospina svetišta kraljice Jelene u Solinu Hrvatski mariološki institut priredio je *Prvi hrvatski mariološki kongres s temom Bogorodica u Hrvata*. Kongres se održao 9. i 10. rujna 1976. godine u prostorijama Bogoslovije u Splitu, Zrinsko–Frankopanska 19.

Kongres je otvorio dr. Adalbert Rebić, prvi potpredsjednik HMI a sudionike su pozdravili Mons. Frane Franić, domaćin, nadbiskup splitsko–makarski, i Mons. Franjo Kuharić, predsjednik BK Jugoslavije i nadbiskup–metropolita zagrebački. Radu kongresa predsjedavali su dr. A. Kusić, rektor Bogoslovije afilirane KBF u Splitu, i dr. P. Melada, tajnik Papinske međunarodne marijanske akademije iz Rima.

Predavanja su bila razdijeljena u tri vida, i to povijesni, teološki i pastoralni vid.

Povijesni vid: A. Rebić, Dosadašnje prouke mariologije u Hrvata; J. Soldo, Marijanski kult u hrvatskoj historiografiji; E. Peričić, Hrvatsko kršćanstvo u doba kraljice Jelene; V. Zagorac, Štovanje Bogorodice u zagrebačkoj katedrali na temelju liturgijskih kodeksa; N. M. Roščić, Štovanje Bogorodice u hrv. provinciji franjevac konventualaca; K. Kosor, Marija u stihovima Marka Marulića; K. Jurišić, Naivna arhitektura u čast Gospe na području srednje Dalmacije; G. Jurišić, Problematika mariološko–marijanske bibliografije.

Teološki vid: T. Šagi–Bunić: Marijino posredništvo u misli S. Bakšića; J. Šetka, Hrvatska marijanska terminologija; M. Mandac, Mariološka mjesta NZ u našoj biblijskoj prevodilačkoj tradiciji; R. Perić, Marijino materinstvo i majčinstvo Crkve; L. Oreč: Marija u pučkoj pobožnosti

katolika u BiH; D. Aračić, Uloga K. Balića u izradbi VIII. poglavlja LG; M. Zovkić, Marija u Stadlerovim pastirskim poslanicama; M. Oršolić, Štovanje Majke Božje kod nekatolika u nekim dijelovima BiH.

Pastoralni vid: Ž. Bezić, Bogorodica u hrv. narodu; S. Bezić, Katalogizacija i kategorizacija hrv. Marijinih svetišta; J. Antolović, Hodočasništvo i pučka pobožnost; M. Leščan, Hrvatska pučka marijanska popijevka; J. Radić, Marijansko nazivlje bilja kod nas; A. Akrap, Bogorodica u hrvatskoj srednjovjekovnoj književnosti; A. Škobalj, Ime Marijino u topografiji otoka Šolte; M. Kirigin, Jesu li nove liturgijske knjige osiromašile ili obogatile Marijin kult?

Drugi dan, u petak 10. rujna, poslije podne priređen je bio *OKRUGLI STOL* na temu *Marijina svetišta u Hrvata – žarišta pobožnosti i duhovne obnove*. Okrugli stol je vodio dr. Anton Benčin, profesor teologije na Visokoj bogoslovnoj školi u Rijeci, a za okruglim stolom bijahu okupljeni predstavnici svih znamenitijih Gospinih svetišta u Hrvata. Neka su svetišta imala prisutne i svoje vlastite teologe, npr. za Mariju Bistricu nastupao je kao teolog dr. Bonaventura Duda, a za Gospino svetište na Trsatu dr. Emanuel Hoško.

Kongresu je prisustvovalo oko 150 sudionika, što svećenika, što redovnica, što laika. Sudionici su bili veoma zadovoljni predavanjima i diskusijom. Zaželjeli su da se takvi kongresi odnosno simpoziji češće održavaju. Treba naglasiti da je kongres bio simpozijskog karaktera.

Uz nadbiskepe Mons. F. Kuharića, Mons. F. Franića, bili su prisutni još neki nadbiskupi i biskupi: nadbiskup J. Pavlišić, nadbiskup M. Oblak, biskupi Pernek, Č. Kos i drugi. Uz naše biskepe bili su prisutni i neki poljski nadbiskupi i biskupi kao predstavnici poljskog naroda. Osim ovih gostiju bili su i predstavnik talijanskog Marijanskog društva „Marianum” iz

Rima (dr. Besutti) i predstavnica Marijanskog društva iz Ekvadora gospođa Prpić.

U organizaciji kongresa uz prvog potpredsjednika HMI najveći je teret organiziranja podnio dr. Pavao Žmire, tajnik HMI.

ADALBERT REBIĆ

SIMPOZIJ O FRANJEVAČKOJ POVIJESTI

Prigodom proslave 750. obljetnice smrti sv. Franje, od 29. studenoga do 1. prosinca 1976. održan je u Zagrebu povijesni simpozij s općom temom: *Franjevačke zajednice u izgradnji naše Crkve i kulture*. Na programu simpozija bila su 23 predavanja, svako je trajalo oko 25 minuta; sudjelovali su i Slovenci. Predavanjima je svaki dan prisustvovalo prosječno oko 150 sudionika. U ime franjevačkih viših poglavara i poglavarica rad je simpozija otvorio provincijal O. Ivan Peran. Prisutne je pozdravio zagrebački nadbiskup Msgr. Franjo Kuharić, a u ime zagrebačkog Teološkog fakulteta pozdravni je govor održao dekan fakulteta prof. Tomislav Šagi-Bunić.

Radi izvanjskih okolnosti tematika je simpozija namjerno vremenski vrlo široka i obuhvaća velik dio franjevačkih zajednica. Kao što se obično događa kod takvih susreta, predavači su radi ograničenog vremena bili prisiljeni da iznose u sažetku samo rezultate svoga istraživanja, ili – kod nekih tema – da obuhvate uglavnom najvažnije činjenice. U više slučajeva diskusija im je dala mogućnost da uđu u detalje.

Dok nemamo čitavog teksta svih predavanja, moguće je iznijeti samo opći pregled simpozija. Među predavanjima neka imaju općenitiji i donekle uvodni karakter. To je najprije predavanje Nikole Roščića: „Počeci franjevačkog reda u

Hrvatskoj”. Roščić traži povijesne prapočetke dolaska franjevaca u Hrvatsku, osnutak prve provincije, obuhvaćajući razdoblje od 1212. do 1239. godine. Iznosi novu hipotezu da je prva franjevačka provincija utemeljena 1217., a prva postojbina da je podignuta u Trogiru god. 1214. Općenitijeg su zatim karaktera predavanja Gabrijela Hrvatima Jurišića i Hadrijana Boraka. Jurišić je u temu: „Sveti sljedbenici Franje Asiškoga u našoj prošlosti” iznio broj beatificiranih (kanoniziranih) naših franjevaca; za više od 250 članova franjevačke zajednice postoje povijesna svjedočanstva o njihovu svetom životu. O većini ne postoje prave povijesne studije. Borak („Sv. Franjo u historiografskom istraživanju danas”) je prikazao genezu tzv. „franjevačkog pitanja”, rezultat naučnog istraživanja o odnosu između *Vita I* i *Vita II* Tome Celanskoga, te povijesnu ulogu koju je odigrala *Legenda maior* sv. Bonaventure.

Zatim slijedi niz predavanja o počecima moderne historiografije u Hrvata. Među ovim najprije je predavanje Emanuela Hoška o temu: „Topohistoriografsko djelo Emerika Pavića kao izvor za hrvatsku crkvenu i kulturu povijest”. Pavićevo djelo *Ramus viridantis olivae* bogato je povijesnim dokumentima, opisom suvremenih događaja i zabilješkama iz starijih kronika. Toj je građi Pavić utisnuo pečat osobne kulture i duhovnog nasljeđa kulturnog kruga hrvatskih franjevaca u Budimu. Prigodom 200. obljetnice III. izdanja Lastrićeva povijesnog djela, Andrija Zirdum nastavlja isto pitanje u temi: „Poticaji i ciljevi Lastrićeva povijesnog djela *Epitome vetustatum Bosnensis provinciae*”. Zirdum istražuje motive i razne okolnosti nastanka Lastrićeva djela, koji se smatra začetkom moderne historiografije Bosne i Hercegovine. Zatim Josip Soldo govori o „Počecima historiografije franjevaca prov. Presv. Otkupitelja u 18. stoljeću”. Među ostalim piscima pokazuje metode i povijesnu vrijednost